

Antonín Marinov opět starostou obce

V letošních komunálních volbách, konaných ve dnech 10. a 11. října, se na Malé Moravě jasnými vítězi stalo Sdružení nezávislých kandidátů - SNK, které získalo sedm mandátů z devíti. Další dvě křesla získala kandidátka České strany sociálně demokratické. Naopak ve volbách neuspěl kandidát Strany svobodných občanů a kandidáti Moravanů.

Nejuspěšnějším kandidátem voleb o nás se stal dosavadní starosta obce pan Antonín Marinov, který získal 195 hlasů z 267 ode-

vzdáných hlasovacích lístků. Za SNK byly dále zvoleni pánové Pavel Morong, Walter Köhler, Josef Temňák, Karel Svoboda, Štěpán Morong a Jan Kouřil. Nejbližšími náhradníky této volební strany jsou René Šebek a Petr Pospíchal.

Za ČSSD byli do zastupitelstva obce zvoleni Marek Janda a Josef Hulín. Nejbližšími náhradníky strany jsou pak Martin Tóth a Radovan Šíkula.

Volilo se ve čtyřech volebních okrscích v jednom volebním obvodě. V seznamech

voličů bylo zapsáno 429 osob, úřední obálky byly vydány 267 voličům a všech 267 bylo vhozeno do hlasovacích urn.

Ustavující schůze nového Zastupitelstva obce Malá Morava se konala v zasedací místnosti obecního úřadu na Vysokém Potoku 6. listopadu 2014. Na další čtyřleté funkční období zvolili zastupitelé staronovým starostou obce pana Antonína Marina a jeho jediným místostarostou bude pan Walter Köhler.

Kompostéry budou brzy předávány občanům k užívání

Od 22. prosince 2014 začne Obecní úřad Malá Morava předávat obyvatelům a majitelům rekreačních chat a chalup v obci Malá Morava a jejich místních částech zdarma kompostéry na rozložitelný bioodpad. V rámci projektu „Kompostování v obci Malá Morava“, s využitím dotace Evropské unie, obec Malá Morava získala 100 kusů kompostérů o objemu 1 400 litrů a 20 kusů kompostérů o objemu 900 litrů pro likvidaci odpadu z domácností a soukromé zeleně.

Dále získala obec 10 kusů velkoobjemových sil, které jsou určeny pro likvidaci bioodpadu z obecní zeleně, štěpkovač pro zpracování ořezů ze zeleně a traktorový přívěs s jednoramenným teleskopickým nosičem kontejnerů.

Pověření pracovníci obecního úřadu budou předávat občanům také informační brožurku, která obsahuje návod na to, jak správně odpad kompostovat.

Přednostně obdrží kompostéry všichni ti,

kteří o něj projeví zájem v dotazníkovém šetření v roce 2013. Všichni ostatní si budou moci o kompostér zažádat na obecním úřadě. Převzetí kompostéru potvrdí podpisem tzv. Smlouvy o výpůjčce na dobu pěti let. Po uplynutí této lhůty jim bude zdarma kompostér převeden do jejich vlastnictví.

Pověřený pracovník obce pro příjem žádostí o kompostéry a sepsání smlouvy: **Markéta Zahradníčková**, tel.: 583 240 161 v pracovní dny od 7:00 do 14:00 hodin.

V pátek 28. listopadu jsme u obecního úřadu opět rozsvěcovali náš vánoční strom. Vystoupily tu děti z Mateřské školy Malá Morava a děti z hudební školy Yamaha z Bohdíkova. K dobré zábavě hrála skupina Protektor.

Jsem zastáncem zdravých financí

Po ustavující schůzi staronového malomoravského zastupitelstva jsme oslovili opětovně zvoleného starostu obce, pana **Antonína Marina**.

Jak jste přijal zprávu o vítězství vaší volební strany a to, že vy osobně jste získal hlasů nejvíc?

Vzhledem k současnému systému zpracování výsledku voleb, byly celkové informace o volbách k dispozici pár minut po odevzdání výsledků z poslední volební komise v obci. Výsledkem jsem byl velmi potěšený. Vítězně sdružení nezávislých kandidátů obhájilo

všechny mandáty z minulého volebního období. Ale i zbývající dva zastupitelé jsou stejní jako v posledních čtyřech letech. Výsledek voleb je pro mě tím nejlepším hodnocením nejen mé práce a práce obecního úřadu, ale také hodnocením práce všech zastupitelů a ostatních, kteří se na chodu naší obce jakkoli podíleli. A proto si velice vážím důvěry, kterou nám občané svou volbou projevili.

Je před vámi třetí volební období, máte za sebou již velkou spoustu zkušeností a především důvěru zvolených zastupitelů. Co plánujete na nejbližší roky?

Plánů je spousta, ale realizace některých zabere i dlouhá léta. Rádi bychom například obnovili historickou cestu na Dolní Moravu, ať formou účelové komunikace nebo třeba cyklostezky. Důležité je i zahájení komplexních pozemkových úprav v obci ve spolupráci se Státním pozemkovým úřadem. A v neposlední řadě také kanalizace.

To bylo o plánech. Jaké nejožehavější problémy však musíte vyřešit v nejbližší době?

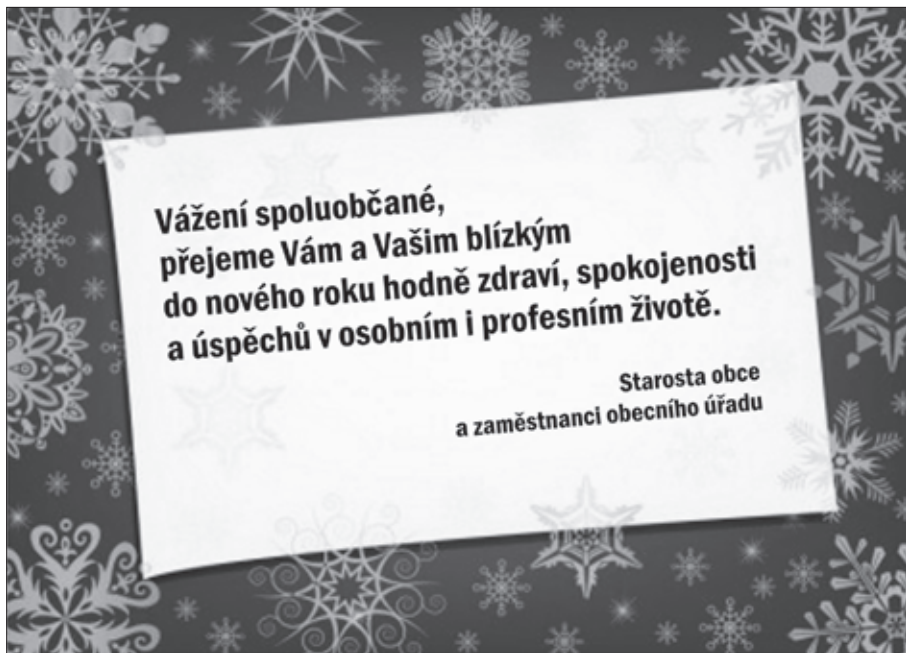
Vzhledem k dlouhodobým problémům s vydatností pramenů pitné vody ve Vojtíškově budou v roce 2015 zahájeny přípravy na stavební práce na novém zdroji a zásobníku obecního vodovodu. V průběhu příštího roku začne také oprava kulturního domu, která byla podpořena i z prostředků Evropské unie. Proběhne také obnova veřejného osvětlení, při které budou vyměněny veškeré poškozené části a instalována nová LED svítidla.

Jak si na tom obec stojí, co se hospodaření týče?

Já jsem zastáncem zdravých financí, naše obec není zadlužená, nemá žádné úvěry. Jediné, co budeme ještě do konce roku 2015 platit, jsou bezúročné splátky za traktor. Pro nepředvídatelné výdaje máme i finanční rezervu na bankovních účtech, takže si dovoluji tvrdit, že naší obci žádné finanční problémy nehrozi.

Do nového funkčního období vám i za redakci Devítky přeji hodně chuti do práce a mnoho nových nápadů. Děkuji Vám za rozhovor.

*Za Devítku se vyptával
Arnošt Juránek*

Hlášení poruch a závad na majetku obce

Obec Malá Morava na svých internetových stránkách zprovoznila novou aplikaci pro hlášení závad a nedostatků na majetku obce. Občané zde mohou jednoduše upozornit odpovědné zaměstnance úřadu na poru-

chu, závadu nebo nedostatek na obecním majetku.

Můžete ohlásit například závady na majetku, poruchy veřejného osvětlení, závady na komunikacích, plné kontejnery na odpad,

neuklizená veřejná prostranství, neodklizený sníh, poškozené dopravní značení, neuklizená či poškozená dětská či multifunkční hřiště, údržbu veřejné zeleně, černé skládky, autovraky a mnohé další jiné.

Kliknutím na příslušný odkaz se Vám zobrazí mapové okno. V levé části okna najdete tlačítko „Přidat hlášení“. Po kliknutí na něj se otevře formulář, kde kliknete do mapy do místa, kde je ona závada, vyplníte co a kde se stalo a můžete přidat i fotografie.

Okamžitě po odeslání hlášení, je informována odpovědná osoba obecního úřadu, která hlášení posoudí a dále řeší podle interních pravidel. Převzatá hlášení jsou zobrazena v mapě v celkovém přehledu a je tak možné sledovat průběh jejich řešení.

Obecní úřad Malá Morava, 8. 12. 2014

*Také na Malé Moravě u bývalé školy se letos vybudovalo hřiště pro využití těch nejmenších.
Foto Petr Mahel*

Nahlédněte do rozpočtu

Z důvodu maximální transparentnosti veřejné správy zveřejnila obec na svých webových stránkách tzv. rozklikávací rozpočet.

Jedná se o webovou aplikaci, která umožní komukoliv zjistit například, kam směřují peníze z našeho obecního rozpočtu, jaký je jejich aktuální stav, jejich čerpání. Při prohlížení rozpočtu využívají občané i pracovníci úřadu úplně stejná data a mají možnost rozkliknout se až na konkrétní paragraf či položku.

Obecní úřad Malá Morava

Darujte stévii

Ještě stále nevíte, co darovat pod stromečkem a chcete něco netradičního? Kupte semínka **stévie sladké**. Nejen že obohatíte svůj jídelníček, ale uděláte i něco pro zdraví toho druhého.

Latinský název: Stevia rebaudiana - Jinak taky: Sugar Baby. Přírodní cukr, zdravý, čistý, přírodní.

Rostlina pochází z Jižní Ameriky, kde se tradičně používá ke slazení čaje, vařených a pečených jídel. Rostlina **stévie je až 300krát sladší než sacharóza**. Jedná se o víceletou bylinu, s bílými květy která se používá jako **umělé sladidlo bez kalorií**.

Jak pěstovat rostlinu Stévie sladká ze semen?

Stévie není úplně jednoduchá na pěstování, ale při troše snahy je úspěch zaručen. Rostlina má ráda polostín, čím bude více na slunci, tím budou její listy sladší. Semena zasadíme do tzv. sadbovacích tablet - Jiffy, nebo do pěstitelského substrátu.

Dva až tři nadrobno nasekané lístky postačí k oslazení celé konvice čaje. Usušené lístky se dají skladovat po mnoho týdnů. Sugar baby- cukr z přírody není mrazuvzdorný. V létě se proto může jako nádobová rostlina pěstovat venku, ale před příchodem mrazů je potřeba stévii uklidit dovnitř. Lístky by se měly sbírat každé tři týdny. Rostlina tak zmohutní a vytvoří opět čerstvou zelenou nať pro další sběr. Její sladivost roste s délkou a intenzitou slunečního svitu.

Rostlina stévia rebaudiana má prokázané léčivé účinky. Z této rostliny využíváme její listy v čerstvé nebo sušené podobě. Stévie **zlepšuje trávení, používá se jako ústní voda k výplachům**, jelikož omezuje zápach z úst. Také **pomáhá při paradentóze zubů**. **Snižuje únavu!** Ale nejvíce je používána jako **umělé sladidlo**, jelikož je 300x sladší než obyčejný cukr.

- red -

Zloděj okradl muzeum

Neznámý zloděj ukradl vzácný exponát muzea opevnění K-S 5 „U potoka“. Jednalo se o unikátní pozůstatek pancéřové věže, tzv. zvonu, vyrobený ze zvláštního druhu oceli, který zůstal u pevnosti od 50. let, kdy národní podnik Kovošrot zvonu roztrhal na kusy a odvezl je do hutí.

Pachatel musel tento cenný doklad umu našich předků vytáhnout traktorem z těžkého terénu na pole, kde jej naložil a odvezl pravděpodobně do Kovošrotu.

Při vytažování střepiny došlo k poškození

lesního porostu i pozemku.

Zmizení tohoto exponátu mrzí o to více, že Muzeum opevnění K-S 5 „U potoka“ letos slaví 20 let své existence.

Naštěstí ne každý přistupuje k opevnění jako ke zdroji nelegálního přivýdělku, a tak na jaře muzeum získalo od jednoho obyvatele nedaleké obce jiný pozůstatek pancéřového zvonu – střelnu pro lehký kulomet, která je již v expozicích.

Jiří Vaněček
17. 10. 2014

Nehoda autobusu u Zlatého Potoka

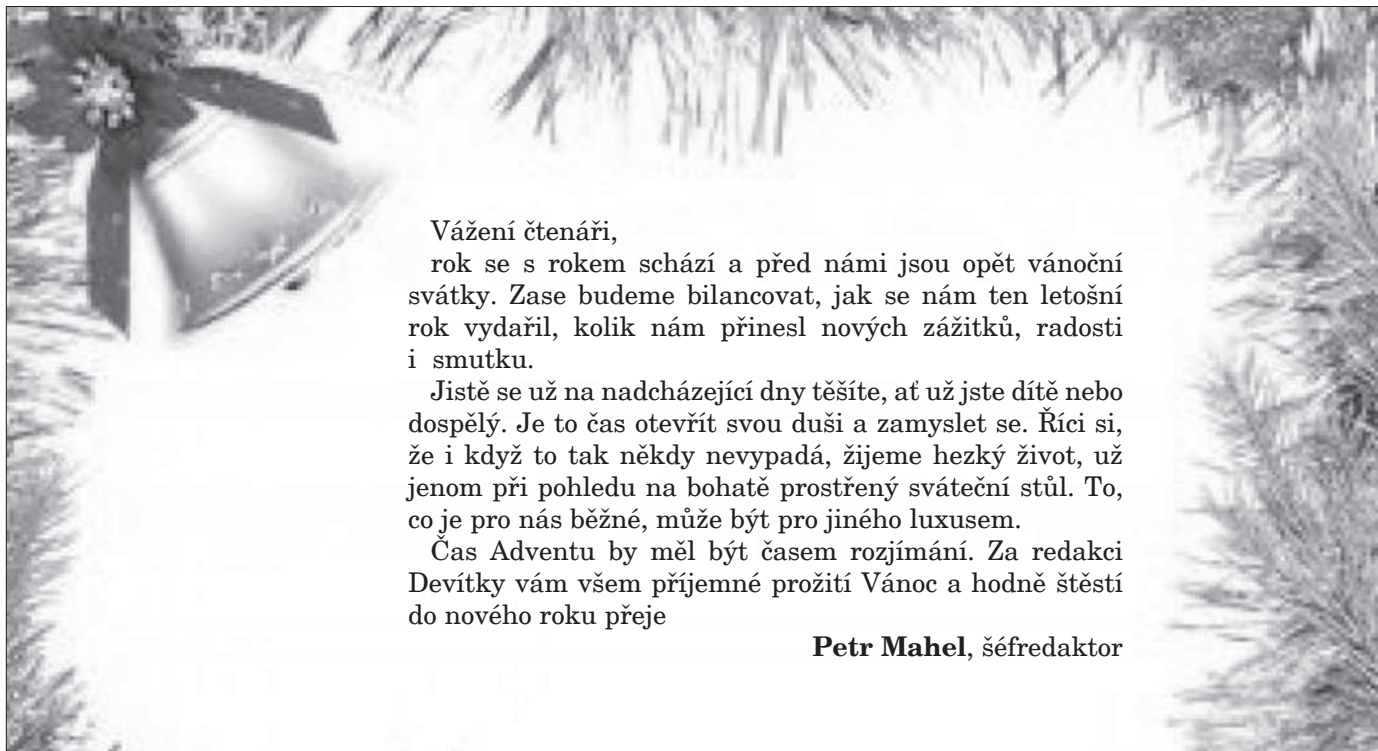
Zúžená silnice nedaleko Zlatého Potoka se stala pastí pro dálkový autobus Praha - Jeseník dne 9. října o půl šesté večer.

Ve snaze vyhnout se protijedoucímu traktoru najel na krajnici, která se s ním utrhla a pravým bokem sjel autobus do příkopu. Řidič i jeho cestující vyvázli z této nehody bez zranění, což konstatovala i přivolaná rychlá záchranná služba. Autobus z příkopu vysvobodili králičí hasiči. Průjezd kolem místa nehody, na ještě více zúžené vozovce, řídili provoz dopravní policisté kyvadlově.

Tato nevině vypadající nehoda prověřila také to, že lidé na sebe umějí být v krizových situacích ohleduplní, a že si umí vzájemně pomoci.

Ať už to byl půjčení mobilního telefonu, nebo kolemjedoucí řidiči, kteří nabídli svezení pasažérům autobusu ve směru na Jeseník. To nejvíce ocenili ti, pro které byla cílová zastávka této linky jen přestupem na jiný spoj.

Petr Mahel

Vážení čtenáři,
rok se s rokem schází a před námi jsou opět vánoční svátky. Zase budeme bilancovat, jak se nám ten letošní rok vydařil, kolik nám přinesl nových zážitků, radosti i smutku.

Jistě se už na nadcházející dny těšíte, ať už jste dítě nebo dospělý. Je to čas otevřít svou duši a zamyslet se. Říci si, že i když to tak někdy nevypadá, žijeme hezký život, už jenom při pohledu na bohatě prostřený sváteční stůl. To, co je pro nás běžné, může být pro jiného luxusem.

Čas Adventu by měl být časem rozjímání. Za redakci Devítky vám všem příjemné prožití Vánoc a hodně štěstí do nového roku přeje

Petr Mahel, šéfredaktor

Hanušovická lesní a.s.,
Hlavní 146, 788 33 Hanušovice, IČ: 27670023, DIČ: CZ27670023

PRODEJ VÁNOČNÍCH STROMKŮ

Termín prodeje: 8.12.2014 – 23.12.2014

Prodejní místo: Hanušovická lesní a.s., Hlavní 146, Hanušovice

Prodejní doba: Pondělí – Pátek
8:00 – 15:15

Ceník: Smrk ztepilý do 150 cm – 150,- Kč
Smrk ztepilý nad 150 cm – 200,- Kč
Jedle bělokorá – 250,- Kč
* ceny uvedeny včetně DPH

O znaku Podlesí

Podlesí, které neslo do roku 1948 původní název Krumperky, bylo založeno roku 1598 na místě zaniklé vsi. V roce 1612 bylo povýšeno na město, i když zpočátku bylo označováno i jako městečko. Statut města byl obci roku 1843 odňat.

Městské pečetidlo z roku 1616 má ve štítu trojvrší, z něhož uprostřed roste strom, vpravo od něj je jelen ve skoku, na nějž z levé strany míří puškou lovec. Vyobrazení z pozdější doby uvádějí namísto trojvrší trávník a měnil se i oděv lovce.

F. Zvolský na základě výpovědi pamětníka uvádí, že všechna znamení byla v přirozených barvách. Lovec měl hnědý šat se zeleným kloboukem, pole štítu bylo zřejmě modré.

Původ znaku není znám.

Ladislav Baletka
a Jiří Louda

*Znaky měst Severomoravského kraje,
Profil, Ostrava, 1980*

Seniorům by prospělo více pohybu

Většina seniorů trpí nedostatkem pohybu, jednostrannou zátěží a dehydratací. Jejich zdraví by prospělo, kdyby se pravidelně věnovali cvičení a kondici. Podle olomouckého fyzioterapeuta Zdeňka Bartla je důležité, aby se sami přinutili k pohybu, který jim prospěje.

Je přitom důležité, jaký druh pohybu zvolí. Například populární zahradičení se mezi dříve narozenými lidmi obvykle přečnuje. „Práce na zahrádce přetěžuje některé části těla, rozhodně to není zdravý pohyb, který by posílil všechny důležité svaly,“ říká Zdeněk Bartl.

Proto doporučuje spíše pravidelnou sestavu cviků, které by si seniori doma každý den zacvičili. Klíčové je zapojit správně dýchací svaly, aktivovat hluboké břišní svaly a svaly kolem lopatek a kondičně rozcvičit ruce a nohy. „Skoro každý senior trpí na bolesti zad, přitom právě zádům mohou velmi snadno ulevit cílenými cviky,“ říká Bartl. Podle něj by měl každý dostat pár cviků, kterým se bude pravidelně věnovat.

Seniori, kteří chtějí udělat něco pro své zdraví, by měli rovněž více dbát na pitný režim a dostatek vitamínů a minerálů, které vyživují svaly. Budou to potřebovat při cvičení a pohybu. „Skoro každý senior trpí dehydratací,“ uvádí Bartl.

Dalším neduhem seniorů bývá nadváha. Kilogramy navíc se negativně projevují na jejich zádech, kyčlích a kolenech. Přispívá k tomu samozřejmě i artróza. Zdeněk Bartl doporučuje nordic walking, tedy chůzi se speciálními holemi. Pomáhá trénovat takřka celé tělo a je doporučovaná všem věkovým skupinám od dětí přes vrcholové sportovce až po lidi v pokročilém věku.

Vhodná je rovněž lehká turistika, případně jízda na kole. Začít se přitom dá i s velmi nenáročným tréninkem, postupně prodlužovat trasu a dávat přitom pozor na počasí.

Každý člověk by se měl denně věnovat cvičení minimálně půl hodiny, lepší je ovšem padesát minut až hodina. „Nic lepšího než správný pohyb neexistuje, bez něj nic nezměníte,“ říká zkušený fyzioterapeut Bartl.

Zdeněk Bartl působí v olomouckém Omega

centru sportu a zdraví. Vystudovaný fyzioterapeut v něm sportovcům i dalším zájemcům pomáhá řešit jejich zdravotní problémy.

Kromě toho se svými kolegy působí také jako masér a jeho pracoviště klientům nabízí také zábaly a přístrojovou lymfodrenáž. Další informace naleznete na jeho webových stránkách www.masazeol.cz

V září se konal třetí ročník Podbělníkova gulášobraní. Letošní klání o nejlepší guláš vyhrála Maruška Lisoňková z Vojtiškova se svým jedinečným segedinským gulášem. Již dnes se těšíme na další ročník.

Foto Petra Mikuličová

Malá vzpomínka na zimní vystoupení ochotníků

Nevím jak dnes, ale domnívám se, vzpomínám, že nás generačně nejstarší chodit do divadla učila či zkoušela učit především škola. Byla speciálně školní představení kamených divadel nebo jen loutková, maňásková. V různé kvalitě i provedení provázelo divadlo všechny dnešní žijící i minulé generace. Podle akademických dějin divadla od časů českých buditelů.

Zvláštní pozici v tom bohatém dění měli ochotníci, spíše na vesnicích a v městečkách, když se po vzoru divadel velkých, s kořeny v době Josefa druhého, k rozmachu divadla došlo. Panovník měl díky Vidni divadla rád, možná víc než vládnutí... *Ochotnické divadlo* dnes, především jako zábava k tomu *ochotných* herců, se jakž tak až obdivuhodně drží, proti silnějším prostředkům, ovšem kdesi na okraji. Trochu podobně jako někdejší zábavy hlavně poutové - houpačky, střelnice, kolotoče, cukrová vata a další k tomu, ovšem divadlo s důkladnějším cílením - předáváním vdele zábavy také myšlenek!

Když se řídce už vidaný jev objeví, zpravidla díky partě zapálených lidí, víme, že to nemají jednoduché. Jsou vedeni a měří sobě i svému obecnstvu dvojím metrem. Sobě tak, aby v souhře se projevíli pokud možno dokonale. Také aby splnili svou úlohu osobní, zvláštní rozhodnutí, že mimo vlastní osobní život (jak jsou známi), stanou se ještě *jinými*. Ozvláštní se. Přesáhnou sebe, zkusí dosáhnout na úlohu, kterou jim předepsal autor. Pro něho jako pro sebe budou herečkami či herci! Lidem chtějí dát zábavu v širším smyslu, někdy nastavit zrcadlo nebo i námět k přemýšlení a přinést do hlediště to, co hra předpisuje, tu klidný zážitek nebo smích, když napětí, tak i zvláštní rozuzlení. Osobně pro diváka tam jde o rádné připojení k tomu, co se na jevišti děje.

A dělo se! Na Malé Moravě a nikoliv poprvé, když se opět Divadelní soubor Lipka uvedl. S náročnou francouzskou komedií HERCI JSOU UNAVENÍ. Eric Assous ve dvou dějstvích s různými proměnami před i po hlavní přestávce pro 6 osob vymyslel zápletky upovídáných profesionálních herců. Drží je starost *uplatnit se*, pro herecké povolání

směr hlavní, pro lid obecný též vlastnost a *snaha nosit* a budižkničím dokonce zcela potřebná!

Komedie Assousova využívá v celém ději vlastností neklidných povah a jejich běžné vášně, nazvěme to netradičně „muž či žena vno zpěv“ a další k tomu ještě příslušné vášně či hraní si ně. Naši hosté z Lipky nezapomněli to vše rozvíjet nebo hrát s vervou, že to rozvíjí. Bylo to na malém jevišti, tudíž to bylo těžší si nepřekážet, nezadat si vzájemně a ani u diváků. Jsou přece živými lidmi nikoliv loutkami!

Soubor v tomto směru uspěl živostí po celé představení. Pomohl francouzskému autorovi, když podle některých (vedlejších) intelektuálních narážek mělo se dít někdy v 60. letech minulého století, a měli na jevišti žít a sehrát také své po půl století přece jen už dnes fousaté problémy. Nebyl čas toto vnímat a luštit, leda tak celou komedii o tyto a další stránky rozšířit, přepsat a vytvořit dílo „nové“ - tak se to s látkou hranou či už obehnanou v dějinách divadla dělávalo nesčetněkrát...

V našem představení celkem 3 dvojice, rozeznatelně že opačného pohlaví, se na jevišti dostávaly do přitažlivých situací sympatií párů a pak i do rozporů vzájemných. Až i tak, že sama příroda(!) zasáhla svým STOP do velikašských plánů hlavně pánů milov-

níků - jejich chtění a touhám se nedařilo, což směšné bylo či mělo být. To jsou ovšem momenty pro herecký výkon zřejmě zkušební. Některé začátky a konce zápletek si divák snadno domyslel, když jaksi to hlavní či pohlavní nahrazovala konverzace a techtle - mechtlování za jevištěm.

Těžko vyždvihnout nebo speciálně popsat přednosti jednotlivců, k tomu u tak spěšně probíhající scén a souvislostí by člověk musel vidět toto představení vícekrát. Asi bychom pak ublížili všem výkonům, kdybychom je pořádně rozebírali. Místo toho výjimka, promiňte, ale obdiv si zaslouží ono fyzické, když došlo semtam na střety muž proti muži, lidově řečeno na facky, pak je přece jen nutno zdůraznit, že to mělo veleprofesionální švih. Chlap ležel, když facka padla v mžiku a nechtěl bych jít k soudu svědčit a popsat jak se to stalo.

Jména hrajících osob a jejich obsazení stejně jako jméno Divadelního souboru Lipka jsou v regionu vesměs známá. K jejich výkonům hereckým patří se zmínit, že (jak už to bývá), se někteří také podíleli na stavbě scény, za kterou ručil současně inspicent a režisér v jedné osobě Libor Líbal. V pozadí celé záležitosti stojící a dobře konající byl Roman Švéda (zvuk a světla) a, pokud hercům někdo napovídal, tak podle programu to měl být také pan Josef Stejskal. Napovídali nejspíš dobře, protože je diváctvo neslyšelo. I tak to má být...

Zkrácení aniž znevýhodnění diváci nebyli v ničem. Leda snad ti, kteří aby líp viděli nebo slyšeli, po vzoru zvyklostí v divadlech kamených, usalašili se v předních řadách. Těm při výšce blízkého jeviště asi museli připadat hrající osoby přece jen obrovité. Já seděl v šesté řadě vpravo v příjemné společnosti, do pravého ušního boltce mě hrálo teplo od blízkých kamen. Bylo zatopeno zřejmě s notným předstihem, takže je třeba poděkovat za prostředí paní, která topila - teplo stejné, jaké jsme si nesli z hereckých výkonů.

Pokud je v té souvislosti možné něco přece jen kritizovat, pak některé nejmenované muže z devíti částí obce, s nimiž jsem se těšil, že se uvidíme. *Unavení jak herci v názvu hry!*

Dalí přednost domácímu pohodlí případně poslali jen své manželky. Nepřišli a nemysleli na to, co zde nerozvádám - že a proč je třeba pokaždé soubor podpořit.

Miloš Zárbybnický

**Schováváte si všechna čísla Devítky
a bojíte se, aby se vám některé neztratilo?**

Máme pro vás řešení - nechte si svázat

DEVÍTKU JAKO KNIHU

do plátěných nebo koženkových desek
se zlaceným písmem na hřbetě.

Všech pět ročníků do jedné pevné knižní vazby jen za 290 Kč!

Tuto službu vám od roku 2015 zprostředkují na obecním úřadě,
kde budou také uloženy vzorníky knihařských plátěn a koženek
pro váš dokonalejší výběr..

**Knižní vazby časopisů a renovace poškozených knih provádí
Arnošt Juránek - Knihařství, Dolní Lipka 7, 561 69 Králíky
Více informací na e-mailu: kniharstvi.lipka@seznam.cz**

Zápis z ustavujícího 1. zasedání Zastupitelstva obce Malá Morava, konaného 6. 11. 2014 v zasedací místnosti obecního úřadu od 16.00 hod.

Tento zveřejněný Zápis je upraven (jsou zveřejněny pouze iniciály jmen a příjmení osob) z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Do úplné verze Zápisu mohou v případě potřeby na obecním úřadě kdykoli nahlédnout občané obce od 18 let věku s trvalým pobytem na území obce, fyzické osoby - vlastníci nemovitostí (staveb, bytů, pozemků) na území obce a cizí státní příslušníci, kteří mají trvalý pobyt na území obce. Jiné fyzické osoby a osoby právnické mají možnost získat informace z jednání zastupitelstva obce na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Přítomní členové zastupitelstva obce: Hulín Josef (1), Köhler Walter (3), Kouřil Jan (4), Marinov Antonín (5), Morong Pavel (6), Morong Štěpán (7), Svoboda Karel (8), Temňák Josef (9).

Nepřítomní členové zastupitelstva obce: Ing. Janda Marek (2)

Přítomní občané: Anna Temňáková, Josef Bina, Jaromír Straka.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen

Program jednání:

Informace o výsledku voleb, určení ověřovatelů zápisu a zapisovatele, složení slibu.

1. Schválení programu.
2. Volba starosty a místostarosty
 - a) určení počtu místostarostů,
 - b) určení, které funkce budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění,
 - c) určení způsobu volby starosty a místostarosty,
 - d) volba starosty,
 - e) volba místostarosty.
3. Zřízení finančního a kontrolního výboru
 - a) určení počtu členů finančního a kontrolního výboru,
 - b) volba předsedy finančního výboru,
 - c) volba předsedy kontrolního výboru,
 - d) volba členů finančního výboru,
 - e) volba členů kontrolního výboru.
4. Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva.
5. Rozpočtová opatření.
6. Opatření starosty.
7. Diskuse.
8. Závěr jednání.

Jednání zastupitelstva zahájil dosavadní starosta obce Antonín Marinov v 16.00 hodin. Konstatoval, že zasedání bylo řádně svoláno tak, aby se v souladu se zákonem o obcích konalo do 15 dnů ode dne uplynutí lhůty pro podání návrhů soudu na neplatnost voleb nebo hlasování. Informace o konání zastupitelstva obce byla zveřejněna v souladu se zákonem o obcích na úřední desce Obecního úřadu Malá Morava. Současně byla zveřejněna na „elektronické úřední desce“. Je přítomno osm nově zvolených zastupitelů, tudíž je zastupitelstvo usnášeni schopné.

Poté dosavadní starosta obce určil zapisovatelem z jednání pana Karla Svobodu a ověřovatelem tohoto zápisu pana Josefa Hulína a pana Josefa Temňáka.

Složení slibu

Všichni členové zastupitelstva byli řádně zvoleni a mohli tedy přistoupit ke složení slibu. Složení slibu proběhlo tak, že dosavadní starosta přečetl slib stanovený v zákoně o obcích „Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky“ a jmenovitě vyzval přítomné členy zastupitelstva ke složení slibu pronesením slova „slibuji“ a podpisem pod text slibu. Žádný člen zastupitelstva neodmítl složit slib ani nesložil slib s výhradou.

ZO bere na vědomí složení slibu všech členů zastupitelstva podle § 69 odst. 2 zákona o obcích.

1. Schválení programu

2014/01/01 : ZO schvaluje program jednání.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

2. Volba starosty a místostarosty

2.1. Určení počtu místostarostů

2014/01/02: ZO schvaluje zvolení jednoho místostarosty.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

2.2. Určení, které funkce budou členové zastupitelstva vykonávat jako dlouhodobě uvolnění

2014/01/03: ZO určuje, že člen zastupitelstva bude dlouhodobě uvolněn pro výkon funkce starosty.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

2.3. Určení způsobu volby starosty a místostarosty

2014/01/04: ZO schvaluje způsob volby starosty a místostarosty obce veřejným hlasováním.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

2.4. Volba starosty obce

Dosavadní starosta obce vyzval zastupitele, aby podali návrhy na obsazení funkce starosty. O jednotlivých kandidátech bude hlasováno v pořadí, v jakém byli navrženi. Jediným navrhovatelem byl pan Walter Köhler, který navrhl za Sdružení nezávislých kandidátů – SNK do funkce starosty pana Antonína Marinova. Jiné návrhy nebyly.

2014/01/05: ZO volí do funkce starosty obce Malá Morava pana Antonína Marinova, nar. 12. 6. 1972, bytem Malá Morava 88.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	+	+	0	+	+	+	+

Po zvolení starostou obce Antonín Marinov poděkoval přítomným zastupitelům obce za projevenou důvěru a zdůraznil, že se bude snažit svoji funkci vykonávat co nejlépe, v zájmu obce a jejích občanů.

2.5. Volba místostarosty obce

Nově zvolený starosta obce pan Antonín Marinov vyzval zastupitele, aby podali své návrhy na obsazení funkce místostarosty obce. O jednotlivých kandidátech bude hlasováno v pořadí, v jakém byli navrženi. Antonín Marinov navrhl do funkce místostarosty pana Waltra Köhlera. Jiné návrhy nebyly.

2014/01/06: ZO volí do funkce místostarosty obce Malá Morava pana Waltra Köhlera, nar. 20.11.1960, bytem Malá Morava 93.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	0	+	+	+	+	+	+

3. Zřízení finančního a kontrolního výboru obce

3.1. Určení počtu členů finančního a kontrolního výboru

Starosta obce navrhl, aby zastupitelstvo zřídilo finanční výbor a kontrolní výbor, přičemž každý z nich bude mít tři členy.

2014/01/07: ZO zřizuje finanční výbor a kontrolní výbor obce. Oba výbory budou tříčlenné.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

3.2. Volba předsedy finančního výboru

Starosta obce navrhl zvolit do funkce předsedy finančního výboru obce pana Pavla Moronga. Žádné jiné návrhy nebyly.

2014/01/08: ZO volí do funkce předsedy finančního výboru obce pana Pavla Moronga.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	+	+	+	0	+	+	+

3.3. Volba předsedy kontrolního výboru

Starosta navrhl zvolit do funkce předsedy kontrolního výboru obce pana Karla Svobodu. Žádné jiné návrhy nebyly.

2014/01/09: ZO volí do funkce předsedy kontrolního výboru obce pana Karla Svobodu.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	+	+	+	+	+	0	+

3.4. Volba členů finančního výboru obce

Starosta navrhl zvolit do funkce člena finančního výboru obce pana Josefa Hulína a paní Irenu Kouřilovou. Žádné jiné návrhy nebyly.

2014/01/10: ZO volí členy finančního výboru obce pana Josefa Hulína a paní Irenu Kouřilovou.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	x	+	+	+	+	+	+	+

3.5. Volba členů kontrolního výboru obce

Starosta navrhl zvolit do funkce člena kontrolního výboru obce Mgr. Olgu Špikovou a pana Josefa Temňáka. Žádné jiné návrhy nebyly.

2014/01/11: ZO volí členy finančního výboru obce paní Mgr. Olgu Špikovou a pana Josefa Temňáka.

Hlasování: 7:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	x	+	+	+	+	+	+	0

4. Rozhodnutí o odměnách za výkon funkcí neuvolněných členů zastupitelstva

Starosta obce navrhl, aby neuvolněným členům zastupitelstvu byla v souladu se zákonem o obcích a nařízením vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev poskytována měsíční odměna ve stejné výši jako zastupitelům v minulém volebním období. Rovněž navrhl poskytnout měsíční odměnu za výkon funkce místostarosty obce a člena výboru obce.

2014/01/12: ZO stanovuje měsíční odměnu za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva obce, neuvolněného místostarosty obce a člena výboru obce takto:

Člen zastupitelstva 460 Kč

Člen zastupitelstva – předseda výboru 1 060 Kč

Člen zastupitelstva – člen výboru 750 Kč

Neuvolněný místostarosta obce 4 000 Kč

Člen výboru – nečlen zastupitelstva obce 300 Kč

Odměna bude poskytována počínaje měsícem prosincem, tj. od 1. 12. 2014.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

5. Rozpočtové opatření č. 200003/2014

Zastupitelstvo obce projednalo rozpočtové změny č. 200003/2014, včetně důvodové zprávy. Rozpočet byl navýšen v příjmech i výdajích o 528.532,- Kč podle jednotlivých kapitol. Kompletní znění rozpočtových změn je v příloze č. 2 tohoto zápisu. Do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2014/01/13: ZO schvaluje rozpočtové opatření číslo 200003/2014.

Hlasování: 8:0:0 (schváleno)

6. Opatření starosty

Starosta seznámil přítomné s opatřeními starosty č. 16/2014, 18/2014, 21/2014, 22/2014 kterými starosta obce schvaluje a provádí rozpočtové opatření č. 100012-100015/2014.

Dále s opatřeními starosty č. 17/2014 o půjčce ze Sociálního fondu obce, opatření č. 19/2014 o schválení daru MŠ Malé Moravě ve výši 1 000 Kč od Pstruhařství ČRS, Vysoký Potok, opatření č. 20/2014 o uzavření smlouvy o nájmu (pachtu) distribuční soustavy VO se společností Energie pod kontrolou, Hodonín, opatření č. 23/2014 o schválení daru MŠ Malé Moravě ve výši 1 000 Kč od společnosti DP spol. s r.o., Vysoký Potok, opatření č. 25/2014 o schválení daru MŠ Malé Moravě ve výši 1 000 Kč od pana Pavla Šiky, bytem Orlice, Červená Voda a opatření č. 26/2014 o schválení daru MŠ Malé Moravě ve výši 2 000 Kč od společnosti Farma Morava spol. s r. o.

2014/01/14: ZO bere na vědomí opatření starosty.

7. Diskuse

Do všeobecné diskuze se přihlásil s informacemi o kulturních akcích pan Jaromír Straka a Josef Bina.

Starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům a občanům za účast a v 16.30 hodin jednání ukončil.

Zápis byl vyhotoven dne 10. 11. 2014

Ověřovatelé zápisu: Josef Hulín, Josef Temňák

Zapsal: Karel Svoboda

Starosta obce: Antonín Marinov

Příloha zápisu:

Č.1 Listina prokazující složení slibu členů zastupitelstva obce

Č.2 Rozpočtové opatření 200003/2014

(k nahlédnutí na obecním úřadě)

Obecní úřad Malá Morava, Spolek chalupářů Vysoká,
HŠ Yamaha a ZŠ a MŠ Bohdík
Vás srdečně zvou na

VÁNOČNÍ KONCERT

❄️ Sobota 20. 12. 2014 ❄️ 17 hod. ❄️ Kaple Fr. Schuberta Vysoká ❄️

❄️ Program: vánoční koledy a skladby, hudba starých mistrů ❄️

❄️ Těšíme se na Vaši návštěvu! ❄️

Dvanáct prasátek – tla, tla, tla

(Povídka o panské pýše)

Jednou v dávných dobách sloužil u panské vrchnosti na zámku v Kolštejně (dnes Branné) jeden zlý správce. Byl na sebe pyšný, honosil se v krásných šatech, stále se prohlížel v zrcadle, naprosto neuvěřitelně jedl, ale hlavně „zadarmo“. Jeho oblibou bylo objíždět jednotlivé vsi, spadající pod jeho vrchnost a kontrolovat osobně, jak se vybírají daně. Na jiných panstvích v té době daně vybírali starostové obcí a za celou obec je odevzdávali osobně.

Výběr daní býval obvykle jednou v roce, a to po žních, kdy měl každý čím zaplatit. Ale to nebylo všechno. Ne každý hospodář nebo chalupník měl na daně peníze, a tak se také platilo tím, co kdo měl. Byla to tzv. „naturální daň“. Obvykle to bylo něco z domu co kdo měl, hlavně u chudáků. Někdo dodal kousek plátka, co doma tkal po celý rok, někdo dodal něco ze zvířectva, co doma choval. Třeba ovečku, prasátko – selátko, husičku, kačenu, králíka, trochu obilí nebo mouky. Také se dodávalo všeho se doma dalo vyrobit z mléka, jako třeba sýr nebo tvaroh atd. Odevzdával se také med. Včely v té době choval snad každý. Někdo, a to většinou sedláci, dodal na panské fůru sena, případně si odpracovali svůj díl daní v zimě prací v panském lese. Tento byl na našich horách vlastně všude, a proto se daly daně i takto odpracovat.

Náš pan správce byl ale nenažraný a nenasytný darebák. Objížděl obce přede žněmi a když zjistil, že někdo nemá ještě zaplacené nebo odpracováno, tak hned jel k němu do domu a hned si odtud sebral obvykle to, co měli domácí nejraději nebo co je živilo. Proto na své výjezdy jezdil k takovému jednání vybaven. Jednak jezdil sám v kočáře. Pak s ním jezdil ještě jeden vůz, kde jel panský písař a dva drábové k tomu.

Naturální daně, co zabavil lidem, musel obvykle odvézt na zámek do Kolštejna místní rychtář nebo starosta. Protože dobře věděl, že nejlepší kuchyni v obci má obvykle největší sedlák nebo místní starosta, tak se vždy v každé obci hned k nim hrnul do seknice. Tam si poroučel co chce na jídlo. Obvykle něco od masové pečinky. K tomu hned také kopec knedlíků a přílohy - zelí, brambory, nějakou zeleninu atd. Zapíjel to své vynucené jídlo pivem, co doma tehdy lidé vařili. Dával si i po domácí kořalce. Ale nikdy ne moc, to aby si zachoval přehled při tom výběru daní. Ale jídlo si nechal třeba třikrát za sebou zopakovat. Prostě tak nenažraného člověka nikdo neviděl. Podle toho také vypadal. Byl jak vysoký, tak široký. Říkalo se mu „Salamander“. A to je hned první příběh.

Jednou si vrchnost usmyslela, že chce vidět živou ještěrku. Ale donést ukázat ji musel náš správce. Ne nějaký obvyklý hajný. Náš správce se ale všeho živého z přírody strašně štítil a hadů a plazů se doslova bál. Věřil, že přinášejí lidem neštěstí. Sice to není pravda, ale náš daremný správce tomu věřil. Tu ještěrku nechal chytit a donést na zámek od hajného, ale jak si nesl chuderu ještěrku obvykle v uzlíčku z kapesníku, co mu předal hajný, tak mu ta ještěrka utekla. Byl všem na zámku pro smích, ale všichni se mu smáli jen za zády. Byl to nesmírně mstivý člověk a všichni se jej tam vlastně báli. Tedy kromě vrchnosti, které sloužil a před kterou on musel ohýbat hřbet. Nakonec se mu přeci jen podařilo až na potře-

tu tu ještěrku panstvu donést. Tam ale se tak ještěrky vyekal, že vlastně vrchnost obveselil. Vrchnost ještěrku pak hned pustila na zahradě ven do přírody. Ten správce byl jako omráčený a jen pořád opakoval „Tfí Salamander, Tfí Salamander“. A od těch dob se mu říkalo Salamander.

Tak jednou tento správce Salamander přijel na vybírání daní na Malou Moravu. A opět jako vždycky to stejné. Hned do seknice a hned ode dveří křičel na paní starostovou, že má strašný hlad, že mu po tak daleké cestě z Kolštejna až sem pořádně vytrávil a tím pádem, že se musí nejdříve pořádně posilnit, než začne osobně kontrolovat a hlavně vybírat daně. Ale své dráby s písařem hned vyhnal napřed konat kontrolní práci po vesnici. Tedy hlavně aby na něj nekoukali, jak se cpe. On se totiž nikdy nerad s někým dělil a o jídlo se nedělil nikdy s nikým. Jedením se jeho způsob stravování nedal nazvat. On doslova žral.

Naštěstí náš pan starosta již o tom, že sem nenažraný správce přijede, věděl dopředu. Nakázal své paní, že to tentokrát udělají s tím jídlem jinak. Žádné škudlení při vaření, žádné šizení jídla, žádné nastavování vodou. Naopak, vše se musí řádně omastit. Jídlo se mastilo sádlem, jak bylo v těch dobách zvykem. Ale tentokrát starosta nakázal manželce, že do všeho ještě řádně nakape nebo nalije lněného oleje. Sice to byla škoda, ale náš pan starosta chtěl konečně tohoto zpropadeného správce nějak potrestat. Takže na pečení se nalil navíc olej ne z výpeku, ale lněný olej. Do knedlíků se také řádně přidalo lněného oleje a do všech příloh, jako do zelí, do zeleniny, ale také na chleba k zakousnutí, se nakapal lněný olej. A náš správce jedl a jedl, žral co jen hrdlo ráčilo.

Najednou mu bylo ale šoufl. Začaly se mu dělat kruhy pod očima. Uvědomil si, že na zámek do Kolštejna je daleká cesta a navíc vede i lesem. Lesa se on také bál. Hned ukončil svou návštěvu. Nakázal starostovi, že zdejší daně dovybere sám a doveze je osobně na zámek. Nařídil své panské čeládce, aby hned nasedla do kočárů a jelo se z Malé Moravy pryč domů do Kolštejna. Paní starostová ještě zabalila jídlo na cestu. Pan starosta mu dal láhev kořalky na zapití leknutí, kdyby po cestě potřeboval.

A již správce se svým doprovodem uháněl cesta necesta domů. Ale jak tak jedou, tak se najednou udělalo našemu Salamandroví nevolno, a že si musí odskočit. Mráčky byly u něj čím dál větší a kolem očí měl čím dál větší kruhy. Něco od strachu, něco od nečistého svědomí, jak odíral poddané, něco od přírody a nenažranosti.

Kočí zastavil. Bylo to ale v lese, kde se náš Salamander bál, ale to mu tentokrát, v této jeho slabé chvíli, nevadilo. Hned se sám rozběhl do lesa, a to za hluboký keř, aby jej v jeho slabé chvíli nebylo vidět. Pacholci a další doprovodníci byli rádi, že si trochu odpočinou, ale hlavně, že si odpočinou jejich koně, které doposud museli bez zastavení hnát cestou necestou.

Chvíli bylo ticho. Pak se ale ozval z lesa strašný výkřik a hned nato doslova řev. A to již z lesa běžel náš Salamander. Pohled na něj byl otravný. Kalhoty na půl žerdi, odspoda potřísněný od svého „potento“. Oči měl vytřeštěné, v obličejí pohled strašlivé hrůzy. Za ním běželo divoké prase. On se totiž nachomítl zrovna u selátek s bachyní. A ta bachyně, v obavě o selátko, hned na našeho Salamandra zaútočila. Ale daleko za ním neutíkala a hned se vrátila za svou drobotinou.

Náš pan správce Salamander z tohoto úleku zešlel. Pořád volal: „Dvanáct prasátek tla, tla, tla“. Prostě nedovedl mluvit a jen koktal tato slova. Naložili jej na vůz a dovezli do Kolštejna na zámek. Tam se na něj podíval doktor a uznal, že je s naším správcem veta, že je zralý leda tak do blázince.

A tak se také stalo. Celý kraj si od něj odechl. Daně se vybíraly stále, ale tentokrát již to bylo jako jinde. Vybral je starosta a odevzdal je v panské kanceláři za celou obec. Naturální dodávky byly také odevzdány na panském statku v Kolštejně, no a zbytek daní se musel jako obvykle odpracovat v zimě v práci v lesích. Ta byla pořád potřeba, takže vše dopadlo jak mělo.

A na našeho zlého nenažraného správce Salamandra si již nikdo nevzpomněl. Jen snad někdy při draní perli...

Ludvík Vrána

OLŠOVÁČEK[©]

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Milé děti, Vánoce jsou už za dveřmi, proto jsme si pro vás tentokrát přichystali trochu té vánoční inspirace.

Nejkrásnější svátky v roce by měly být pokaždé něčím zvláštní, něčím jiným od těch minulých. Ve své oblíbené příloze Olšováček tentokrát najdete několik typů, jak si třeba vyrobit vlastní ozdoby na stromeček. Ať se vám daří!

Vánoční panenka ze šišek a korálek

K výrobě těchto přírodních ozdob, které zvládnou snad i ti největší nešikoví, potřebuješ šišky – nejlépe z modřínu, borovice nebo smrku, nelakované dřevěné korálky přírodní barvy, koudel nebo zbytky tenčí vlny, barevnou bavlnku či tenčí stužku, odstřížky bavlněné látky, jehlu, nit, tenký černý fix, nůžky a tavnou lepicí pistoli.

A jak na to?

Vezmeme si jakoukoliv šišku, která představuje tělo panenky, nalepíme na její horní část jeden z dřevěných korálek, jenž nám poslouží jako její hlava. Pro ještě přírodnější vzhled můžeme místo korálek nalepit třeba lískový či vlašský oříšek.

Ustříhneme si kousek koudel, zhruba v polovině ji převážeme nití a nalepíme shora na korálek.

Panence potom můžeme pomoci barevné stužky vázat culíky či ji za pomoci bavlněné látky vyrobit šátek a tím jí pak vlasy ještě více ozdobit.

Dále si pak ustříhneme další kus barevné stužky potřebný na zavěšení v délce zhruba 20 centimetrů. Pomocí jehly ji provlíkneme pod vlásky panenky a nakonec utáhneme uzlíkem.

Fixem nakreslíme panence na korálek oči, nos a pusku, které jí tak dodají trochu života, a je hotovo!

Vánoční dekorace ve skle

Poříd si velké nebo menší zavařovací sklenice, malé akvárium nebo větší skleničky na víno apod. Do nich vlož barevnou svíčku tak velkou, aby se tam celá vešla. Oblož ji různými kamínky a ozdob hromádkou koupěných nebo od moře dovezených mušlí. Spodek vnější strany skla obvaž nebo oblep stuhou nebo mašli zkrášenou suchými květy nebo umělými vánočními doplňky. Pak stačí svíčku zapálit a krásná vánoční dekorace je na světě. Postav ji třeba na krb, na kuchyňskou linku nebo na obývací stěnu.

Svícný z přírodních materiálů

Z lehce dostupných věcí si vyrob různé dekorace, například stojánky a svícny. Jednoduchý svícen vytvoříš z velkého jablka. Kromě jablka si sežeň různé sušené ovoce, želatinové bonbony, párátka a svíčku. Jablko postav na bubáka, nahoru doprostřed místo stopky upevní svíčku pomocí párátka. Na ostatní párátka střídavě napíchej kousky sušených švestek, ananasu, meruněk, křížaly z jablek a hrušek, rozinky a želatinové bonbony. Ozdobená párátka zapichni po obvodu jablka a máš hotovo. Další druh svícnu vykouzlíš z kousku gumové hadice, silného provázku, suchých květin, čtvrtky, šišek a drátku. Hadici stoč a udělej obruč, tu obtovej silnějším provázkem. Potom na kruh připevni drátkem čtyři svíčky. Ze čtvrtky vystříhni kruhy o průměru šest centimetrů a po jejich obvodu přilep šišky, suché květiny, dozdob třeba i barevnými mašličkami. Takto nazdobené je přilep nebo jiným způsobem připevni po obvodu obruče a je hotovo.

Vánoční dekorace ze šišek a jablíček

Pokud chodíš do lesa, vyplatí se přes rok sbírat pěkné šišky. Na Vánoce je využiješ jako dekorace. Připravíš si odřezek z větve kulatého nebo oválného tvaru, do něho zatlučeš hřebík a na něj napícheš šišku, do špičky šišky pak vsuneš svíčku nebo trpytívu ozdůbku a vše připevniš drátkem k jehličnaté větvičce.

Ze šišek vyrobíš pěkné dekorace na zavěšení – pověsit je můžeš na vánoční stromek, nad stůl, na dveře či kamkoliv tě napadne. Na šišku přilepíš mašličku, malé šištičky z modřínu, trpytívé korále, ozdůbky, vánoční kouličky a sněhuláčky nebo usušené květiny – vše podle fantazie, pak hlavně nezapomeň na stužku na zavěšení a můžeš přemýšlet, kde tvoje vánoční dekorace nejlépe vyniknou.

Zdroj: kamoska.cz

Jak šly děti do lesa na borůvky

Jednou dávno děti skláře Hynka a jeho manželky Jiřiny šly v létě do lesa na borůvky. Bydlely s rodiči v domku kousek od sklářské huti ve Skleném a do lesa to odsud nikdy nebylo daleko. A protože nejbližší je hora Sviní, kde v podrostu bývalo borůvčí největší, tak zamířily rovnou tam.

Kousek šly polem. Pak přešly několik zarostlých mezí a byly v lese. Borůvčí v podrostu lesa rostlo kam oko dohlédlo. Děti se daly do sběru borůvek. Každý měl svoji konvičku do které ty nasbírané borůvky ukládal, ale také do pusy nějaká ta borůvka zamířila. Byly dobré, sladké a bylo jich jako máku. Měly radost z toho, že je hezké počasí a v lese je klidno.

Jen volání sojky občas přerušovalo klid. Pomalinku postupovaly dále a dále do lesa, směrem k vrcholu hory. Nevšimly si ale, že se počasí kazí, nebe zatahuje, že najednou přichází do lesa mlha a že vlastně ani nevědí, kde jsou, na které straně lesa, jak jej znaly. Měly borůvek již hodně natrháno, jejich ústa byla od borůvek úplně modrá. Jen ten strach z nejistoty je najednou popadl. Chtěly se rychle vrátit, ale jak chodily, tak chodily, ale domů to pořád nevedlo.

V lese se setmělo. Nad hřebeny hor se zablyšklo a hrom udeřil. Začalo náhle hrozné přšet a k tomu se zdvihl pravý horský víchr.

Když udeřil blesk znovu, tak se dětem zjevil obrovský jelen. Promluvil na ně lidským hlasem. Řekl jim, ať se nebojí a jdou za ním, že se jim nic nestane.

Děti uposlechly, protože stejně strachy ani nevěděly, co jinak dělat. Déšť a vítr stále sílil,

tma houstla a mlha také. Kousek za ohybem skály se před nimi objevil malý lesní domek. Byl takový zvláštní, samý mech a byl jakoby přilepený ke skále. Byla to jediná možnost, kde se rychle schovat před nepohodou. Jelen jim řekl jen ať se nebojí, ať tu nepřízeň počasí tam přečkají. Po bouři že bude zase dobře a cestu domů rychle z lesa najdou.

V domku bylo teplo, v kamnech zatopeno a na plotně stál hrnek s vroucím čajem. Děti si ten čaj daly na zahřátí a vůbec nepřemýšlely, kdo ten čaj uvařil, proč jelen mluvil lidským hlasem a vlastně kde se ten domek v lese nachází. Nikdy ve zdejší končině lesa nebyly.

Lehly si na lavici a rychle usnuly únavou. Bouře, jak rychle přišla, tak odešla. Vyšlo sluníčko. Děti se vzbudily, popadly své již usušené věci, také konvičky s natrhanými borůvkami a utíkaly cesta necesta dolů kopcem.

Za chvíli byly na okraji lesa a v dálce viděly kouřit komín ze sklářské huti. Doběhly domů a všem vyprávěly co zažily. Všichni se divili, o čem to vlastně mluví. Vždyť na té straně lesa, co povídaly, žádný domek v lese nestojí a povídání dětí o mluvícím jelenovi již vůbec nevěřili.

Jen starý děda ze sousedství, co zde za mlada býval hajným, jim uvěřil. A hned jim pověděl, že kdysi v tom lese byla chaloupka a žil tam mluvící jelen. Ale bylo to dávno a lidé na něj zapomněli.

Jak je vidět, jelen stále žije a pomáhá hodným lidem v nouzi.

Ludvík Vrána

Pohádka o formanovi a čertovi

(Pohádka o vůli a dobrotě)

Ve Vysokém Potoku kdysi dávno žil jeden forman. Zabýval se rozvozem a dovozem zboží v tomto kraji. Od jednotlivých výrobců z místních vesnic vozil většinou plátno a drobné domácí výrobky k prodeji po výročních trzích ve směru do Čech až do Letohradu, nebo na druhý směr zase až do Šumperka nebo Uničova. Tehdy se v místních chalupách hodně tkalo plátno, a proto o zboží nebyla nikdy nouze. Tkalo se plátno hlavně lněné, protože len se tu všude dobře pěstoval a každý rok byla vždycky jeho dobrá úroda, a to bez ohledu jaké bylo počasí. Čím bylo počasí škaredé, kdy stále přišlo, tím byl len vždycky lepší a lepší. V zimních měsících, kdy nebylo tak moc práce v jednotlivých zemědělských hospodářstvích, místní chalupníci po večerech vyřezávali dřevěné figurky. Většinou různé Betlémy, nebo sošky svatých a podobně. Také různé hračky pro děti nebo drobné dřevěné nádoby a nářadí. Dřeva bylo vždy dost a schopných mužských rukou také.

A zde začíná náš příběh.

Náš forman se jmenoval Gusta. Nebyl ani starý, ale ani mladý. Protože byl pořád na

cestách, a protože si doposud nenašel žádnou nevěstu, tak žil doma sám, jen se svými starými rodiči. Odebíral od místních lidí zboží, to následně prodával na smluvených místech trhovcům a zpět vozil zase jiné výrobky a prostředky, co zdejší lidé potřebovali. Ale také vozil třeba sůl nebo jiné potřeby pro domácí kuchyni, nebo zboží pro místní obchodníky, podle toho, co si kdo u něj zadal nebo objednal k dodání. Protože cesty byly daleké a často nekonečné, tak, jak seděl na kozlíku svého formanského povozu, si pořád snil o svém budoucím životě. Hlavně o tom, jak se bude mít lépe, až se mu bude dařit. Ono totiž to jeho formančení bylo spíše více „z ruky do huby“. Co vydělal, tak to zase nějak spotřeboval a obyčejně mu toho navíc, jak se rok s rokem sešel, nic moc nezbylo.

Při jeho cestách bylo nutno se občas někde zastavit na odpočinek. Obvykle se vždy zastavil na noc v nějakém zájezdním hostinci. To vždy musel zaplatit. Jednak za ubytování a jídlo pro sebe, ale také za ustájení a ošetření koní ve chlévě. Také vůz se zbožím bylo vždy nutno někde uschovat ve dvoře nebo v nějaké stodole, uzavřené a dobře v noci hlídané. Byl zodpovědný nejen za svůj vůz a koňské spřežení, ale hlavně za

zboží, které vozil na prodej. I v tehdejší době bylo všude mnoho různých pobertů a lapků, kteří se rádi přižívovali spíše zlodějnou, než poctivou prací a na pocestné formany přímo čekali.

Náš forman Gusta měl ale pro strach uděláno. Byl to chlap, jak se říká, „lamželezo“. Nikdy se nikoho nebál. Měl velkou sílu a vždycky si s každým darebákem, co jej chtěl přepadnout na cestě a okrást, rázně poradil. A to třeba i s několika.

Jen s tím zbohatnutím mu to nějak nevycházelo a tím pádem i na ženění nebyla myšlenka. Jeho starí rodiče by jej byli rádi již viděli ženatého a rádi by měli kolem sebe nějaké vnoučky. Ale pořád nic. Vrtalo mu v hlavě jak je možné, že jiným mládencům se daří a jemu zrovna ne a ne. Byl krásný muž a chlapík. Vlasy měl hezky vlnité a černé. Postavu takovou, že se za ním ohlédla každá ženská, kterou potkal. Často se mu kamaráďdi a známí na cestách smějí, že vypadá jako čertův bratr. Jednou si takhle v podvečer, co jel zrovna z Králík domů lesem, říkal pro sebe, snad mi v tom mém životě může pomoci leda čert.

V tom se na obloze snesl tmavý mrak a najednou u cesty stojí divný chlapík. Oble-

čený měl kamizolu jako myslivec. Jiskrný pohled, ale za zády se mu nějak nápadně oháněl ocas a noha, to bylo kopytem sem, kopytem tam. A jak k němu náš Gusta se svým povozem dojel, tak na něj zavolal, aby zastavil. Ten zastavil. Obyčejně pocestným zastavoval a kousek je svezl. Byl totiž vždy rád, že měl na cestě společnost a cesta mu pak rychleji ubíhala, když si na kozlíku měl s kým popovídat. No ale tohoto divou-se si hned otypoval, že je „nějakéj divnej“, a že si na něj dá raději pozor. Divous a čert v jedné osobě ale nelenil a hned Gustu oslovil jménem a hned jako, že všechno o něm, jako o Gustovi, ví. A že mu pomůže, tedy když bude chtít, ale musí se mu zavázat, že k němu půjde na rok do služby. Gusta byl udiven, co tento divous může chtít od něj za službu. To je jednoduché. Zajedeš sem kousek do lesa a tam ti vše povím.

Když pomoc, tak pomoc, a protože se náš Gusta ničeho nebál, tak zajel s povozem do lesa, jak mu ten neznámý chlapík pověděl.

Přijel na palouk. Zde se děly divné věci. Uprostřed byl rozdělán veliký oheň a na něm postaven veliký kotel. V něm vřela voda. Všude se valil kouř a pekelný smrad. Zde mu ten divous rozkázal, že musí pod kotel přikládat tak, aby oheň nikdy neuhasl. Dřevo si ale musí udělat sám. Gusta mu ale namítl, že co bude s povozem, ze zbožím a hlavně s koňmi.

Ty měl opravdu rád a nikdy na ně nedal dopustit a hlavně od nikoho cizího na ně nenechal šáhnout a ne tak je ještě dát někým cizím krmit. Jeho koně jej měli také rádi a nikdy jej nezklamali a nikdy jej nenechali na cestách na holičkách. Třeba v nečase a v zimě. Vždy s ním a jeho povozem dojeli tam, kam bylo potřeba.

Čertisko mu ale odpovědělo „Neboj se o koně a o povoz se zbožím. Budou tady s tebou, ale budou stát i s povozem na kraji pod stromy u lesa. Ty ale k nim nesmíš, jen je budeš vidět. Hlavně nezapomeň topit

a topit pod kotlem. Když to do rána vydržíš, dobře se ti odměním.“

Gusta mu slíbil, že to vydrží, hlavně když mu pak po této službě pomůže. Jak řekl, tak se i stalo. Čert byl najednou ten tam.

Gusta si nasekal do foroty dříví a topil a topil. Oka celou noc nezamhouřil a oheň pod kotlem nenechal vyhasnout. Jen se mu někdy v některé chvíli zdálo, jakoby z dálky, že někdo brečí, kvílí a láteří. Nedal na sobě nic znát a topil dále. Nad ránem kvílení a nářek ustaly.

Jak vyšlo sluníčko, nad lesem se hned udělalo krásně. Koně se také vzbudili a radostně ržáli a čekali až je Gusta napojí a dá jim obrok. Tu si Gusta uvědomil, že zrovna toto měl od čerta zakázáno. Řekl si, že ještě chvíli počká a jestli čert nepřijde, tak koně napojí a ošetří a zase pojedje svou cestou dále. Přidal ještě pod kotel, aby oheň hořel vesele dále, protáhl se a v tom najednou opět mrak a blesk a divous je tu. Hned kopytem sem kopytem tam, kroutil ocasem a hned jako jaká byla noc, jak se mu dařilo a tak. Nakonec z čerta vylezlo, že byl s jeho prací spokojen a hlavně s tím, že se nepodíval do kotle a nezkoumal odkud je ten nářek. Také mu hned řekl, že v tom kotli se vaří duše zlých lidí a kdyby se jen na vteřinku do kotle podíval, tak by se tyto duše dostaly z kotle ven a dělaly by lidem zase zle.

Poděkoval mu za dobře odvedenou práci řekl mu, že již může jít zase zpět na cestu a ujíždět k domovu a o další se nemá starat. Gusta se divil, že nedostal zaplacení, ale raději se již na nic neptal a ujížděl z lesa pryč. Na cestě si pak všiml, že koně jedou nějak lépe a také, že i líp vypadají. Byli nějak vypasenější a s radostí ujížděli s těžkým nákladem zboží. Dříve šli spíše ztěžka a pomalu, dnes to bylo ale všechno jiné.

Zastavil u obchodníka a hospodského v Červeném Potoku a složil smluvené zboží. Dostal zaplacení dvakrát více, než jindy. Také si všiml, že je vůz zbožím přeplněný.

Když byl ještě v Králíkách, tak se mu zdálo, že veze jen polovinu proti tomu, co má dnes na voze. A to se nikde vlastně pro další zboží nestavoval. Také obchodník v Červeném Potoku vedl nějaké divné řeči, že Gustu už dlouho neviděl. Gusta na to nedbal a spěchal již domů.

Ještě jedna zastávka u obchodníka ve Zlatém Potoku a již bude zase doma. Ostatní zboží rozveze zase až nazítří. Již se těšil na shledání s rodiči a hlavně, že bude doma a odpočine si po cestě.

Ale ve Zlatém Potoku u obchodníka a hospodského v jedné osobě to samé jako v Červeném Potoku. Opět zboží hodně, opět dobře zaplacení a z fůry zboží na voze jakoby nic neubýlo. Tak tomu obchodníkovi ještě nějaké zboží přidal. To si v minulosti dovolit nemohl, protože to měl vždycky přesně podle požadavku, nebo spíše i méně, protože požadované zrovna nikde nebylo k máni. Nyní měl všechno, co jen obchodník chtěl a o čem zrovna začal hovořit. Gusta byl rád, jednak, že dobře vyhověl všem požadavkům na dodané zboží, jednak, že dobře utřil. Ani se dále nezdržoval a ujížděl domů do Vysokého Potoka do rodné chalupy a hlavně k rodičům. Jen si všiml, že také tento obchodník a hospodský mu taky říkal, že jej dlouho neviděl a že si myslel, že se odstěhoval.

Doma zastihl rodiče ustarané. Maminka plakala a byla šťastná, že se vrátil živý a zdravý. Gusta se tomu divil, protože byl podle něj na cestě všeho všudy tři dny. Oni mu ale řekli, že byl pryč celý rok. Že si již souseďové povídali, že byl asi někde na cestě zamordovaný. Nikdo o něm ale ve skutečnosti nic nevěděl a nic také neslyšel.

On se ale vrátil po roce živ a zdravý a navíc ještě se zbožím, které tady bylo spíše málo k vidění. Všechno rozvezl po okolních obcích. Stržil také hromadu peněz navíc. Hned si opět naložil od lidí další zboží k prodeji a poznamenal si další požadavky na zboží od místních obchodníků. Koně jen radostně ržáli a hrabali kopyty, jakoby chtěli říci - již aby se zase jelo.

Ale přeci se hned nejelo. Zastavila se u nich sousedka, že jako se jim doma v hospodářství něco na voze porouchalo a sami to s hospodářem neumějí opravit, a jestli by jejich Gusta se na to nepřišel podívat. Gusta byl hodný a poslušný a vždy se snažil sousedům a přátelům v nouzi pomoci. I tuto práci udělal a nechtěl ani za ni zaplatit. Byl nesmírně skromný, a co dělal v dobré újmě, tak dělal zadarmo.

U sousedů žila ale hezká dívka. Jmenovala se Julinka. Té se náš Gusta velice líbil, ale i ona jemu. Ale on si ji netroufal oslovit. A protože na místní zábavy ani nechočil, tak vlastně ani nebyla příležitost, aby spolu někde promluvíli.

Ale nyní, po práci, na sebe koukali a koukali, až se do sebe zakoukali. Rodiče s jejich vztahem souhlasili, a tak byla do měsíce veselka. A najednou po čase byly ve Vysokém Potoku další děti.

Gustovi jeho formanství vynášelo tolik, že si na to již i najal čeledína. Opatřil si další vůz a jeho živnost jen a jen vzkvétala. Rodina byla šťastná a Gusta si jen tak v koutku své duše vzpomenu na čerta, co kopal kopytem sem a kopytem tam a točil pořád ocasem. Ale jen v dobrém, protože od jejich setkání se již Gustovi stále jen dařilo.

HEŘMÁNEK[®]

ČTENÍ PRO ŽENY

Olšovská vánočka z kvásku

Na dvě velké vánočky (kolem 3/4 kg) budete potřebovat: pšeničný kvas (25 g kvásku - na začátek stačí žitný, 200 g pšeničné hladké mouky a 200 g vody).

Kvásek převedte na pšeničný. Pokud si nejste jistí, jestli najednou takovou změnu zvládne, nejdřív ke lžici kvásku přidejte 100 g mouky a 100 g vody, počkejte 6–8 hodin a až začne bublat, přidejte zbylou mouku s vodou.

Jste-li si svým kváskem jistí, stačí lžici smíchat s uvedeným množstvím obojího a vyčkat 12–16 hodin. Kvásek musí být dokonale vyzrálý, aby těžké těsto utáhl.

Suroviny na těsto: 400 g kvásku (lžici kvásku odeberte na další vánočku do lednice. Klidně rovnou přikrmte stejným množstvím mouky), 125 g mléka, 620 g pšeničné hladké mouky, 200 g cukru (krupice nebo krystal), 20 g vanilkového cukru, 125 g vajec (3 malá vajíčka nebo 2,5 standardního), 180 g másla (zcela změkklého nebo rozehřátého a vychladlého), kůra z jednoho citronu, 7 g soli, 150 g rozinek (podle zvyklosti předem naložených v rumu), 100 g mandlí, plátky mandlí na ozdobu a další vejce k pomašlování.

Příprava těsta

Máslo nechte rozehřát a následně odstavte z plotny, aby vychladlo. Pokud jste to dosud nestihli, naložte alespoň na chvíli rozinky do dobrého rumu (pro vůni stačí 5 cl).

Smíchejte mléko, mouku, oba cukry a vajíčka, aby se vše spojilo v jakž takž kompaktní hmotu. Nechte půl až hodinu přikryté odpočívat, poté přidejte sůl, kvásek a hnětte

asi 10 minut, než vytvoříte hezké těsto, které se bude odlepovat od stěn mísy.

Až poté přidejte máslo a citronovou kůru a postupně je zpracovávejte do těsta, dokud se zcela nevstřebají, následně rozinky a celé mandle. To potrvá dalších přibližně 5–10 minut (robotu je lepší na začátku se zpracováním másla trochu pomoci a zapřekládat to do něj, jinak může mít tendenci honit těsto v tukovém bazénku a nechytí se).

V robotu budete mít těsto za 15–20 minut hotové (první pět minut vždy na první rychlost, následně zvolte vyšší stupeň), ručně je potřeba těsto zpracovávat asi půl hodiny (nebo často překládat). Je spíše volnější, ale překládáním nebo pomalým kynutím v chladu zpevní, už při první přeložení uvidíte krásné "okénko".

Přikryjte fólií nebo těsto přesuňte do olejem vymazané gastronádoby s víkem. Poté těsto nechte přibližně 4 hodiny zrát s tím, že každou hodinu a půl těsto popřekládáte (případně může kynout 24 hodin přikryté v lednici).

Těsto pak rozdělte na 2 kusy o stejné váze. Podle toho, jak plánujete vánočku splétat, je následně naporcujte na ještě menší kousky.

Vánočky zajistíte špejlemi (tendenci rozpadat se má zejména ta skládaná po patrech) a nechte kynout v zavřené troubě se zapnutým světlem (cca 30 stupňů) asi 3–4 hodiny nebo opět zvolte delší kynutí v chladu.

V troubě by mělo být vlhko, pokud se vám to nezdá, stříkněte do ní 1–2× během kynutí rozprašovačem vodu.

Pečení

Vánočky kynou pomalu a objem nezvětší nijak dramaticky, maximálně o třetinu, pak už je pomalu čas rozehřívát troubu na 250 °C (nebojte, ještě vyrostou). Pomašlujte je vajíčkem, posypejte mandlemi a plech s nimi vložte do trouby. Na spodní plech vylijte přibližně 150 ml vody, rychle troubu zavřete a snižte na 210 stupňů. Po prvních 10 minutách snižte na 200–190 °C a pečte dalších 10 minut, poté dopékejte dalších přibližně 40–50 minut na 170 °C. Pro vláchnou vánočku jsou důležité dvě věci – tuk a hlavně správné propečení, ale nikoli usušení. To znamená, že vnitřní teplota by uprostřed měla dosáhnout 88–90 °C a pak rychle ven.

Nechte pořádně vychladnout. To znamená alespoň 5 hodin se k vánočce nepřibližovat. Dřívějším nakrojením riskujete zdrclé pečivo!

Domácí vaječný koňak

Vaječný koňak si můžeme koupit v obchodě, ale ten domácí, jak ho dělávaly už naše babičky, je stejně nejlepší.

Ingredience: 1 neslazené mléko Tatra, 1 slazené mléko Salko, 5 žloutků, 1 vanilkový cukr, 1/2 l rumu.

Neslazené i slazené mléko, žloutky a vanilkový cukr dobře rozšleháme ve šlehači a nakonec pomalu přiléváme rum. Směs přelijeme do skleněných lahví a necháme uležet.

Abyste byl vánoční vaječný koňak co nejlepší, připravíme si jej minimálně 2–3 týdny před svátky. Ze zbylých bílků si můžeme vyrobit sněhové pusinky.

Sněžnický bramborový salát

Ingredience: 600 g vařených brambor, 150 g hub naložených ve sladkokyselém nálevu, 2 naturdo uvařená vejce, 1 cibule.

Marináda: 1/8 l nálevu z hub, 3 lžíce oleje, 1 lžička cukru, 1–2 lžíce octa, sůl.

Brambory nakrájíme na kostičky a dáme do salátové mísy. K nim přidáme pokrájené houby, nadrobno nakrájenou cibuli a nasekaná vejce. V hrnečku smícháme nálev z hub s olejem, cukrem, solí a podle chuti přidáme ocet a zamícháme. Připravenou marinádu přelijeme na salátovou směs a promícháme.

Předvánoční úklid

(Malé předvánoční zamýšlení)

Přichází vánoční čas a s ním také činnost, které se říká předvánoční úklid. Je třeba ještě zdůraznit, že někdo předvánoční úklid vůbec nedělá, neboť má uklizeno po celý rok, někdo zase nemá co uklízet. Někoho uklízení vůbec nebaví, někdo uklízení v domácnosti doslova nenávidí. To se týká především mužů. U žen je to právě naopak. Je to povětšinou jejich oblíbený sport po celý rok a před Vánoce mi obzvláště.

Jsou ale rodiny, které chytá před Vánoce doslova uklízení šílenství. Spočívá to obvykle v tom, že se zahájí domácím malováním. Všeho a hlavně všude v celém domě. Následuje umývání všeho, od lustru na tropě počínaje, památečními talíři po babičce, ze kterých se nejlépe ani nikdy nejedlo, konče. Utírání prachu všude, kde to jen trochu jde. Klepáním koberec, vysávání, natíráním zárubní a „ochytaných“ míst na dveřích a na oknech. Líčením vápnem sklepa, garáže, dílny a stěn na půdě. Předělávání všeho, co je doma nějak někde uloženo, nebo postaveno. A to počínaje skříněmi v ložnici a štelářem se zavařeninami ve sklepě konče. O prostorech s uklízením nádobím, jako je vysavač, metla, pomelto, mop, lopatka a metlička a žehličky prkno se žehličkou ani nemluví. K tomu ještě praní prádla - toho ložního, prádla denního nošení a prádla pracovního. Následují různé polštářky a dečky a nakonec všechny koberečky a koberce, které se do pračky vejdou. Souběžně se perou i záclony, potahové látky z nábytku sedacích, závěsy a jiné okrasné textilie v domácnosti. U velkých koberec je výhodné je vypráskat na sněhu. Pak vypadají opět jako nové a je to lepší, než je čistit nějakou pěnou na koberec. Veškeré domácí spotřebiče je nutno umýt octem. Také jim omýt veškerou sanitární techniku včetně záchodové mísy.

Vše se pak jenom třpytí čistotou.

Každá takováto rodina v tomto období také ještě smaží, vaří, peče a zavařuje co se dá a jak se dá. Když je navíc v domácnosti ještě souběžně zabíjačka všeho domácího zvířectva, tak je ještě větší švanda a zábava. Obvykle se jedná o zabíjačku vepřovou a k tomu domácí drůbež. Někdo zabije souběžně i různé druhy jatečného masa skopového a kozího, dokonce i domácího hovězího. Pak se dobře dělají domácí klobásky. Je nutno všechno maso ihned zamrazit, zavařit, vyudít a jinak zpracovat. Takže se zavařuje co se dá, něco do konzerv, něco do sklenic a je jedno, jestli jsou to jelítka, jitrnice, špek, ovar, bůček a jiné dobroty domácího masného provedení. Uzení se ale provádí v pozdějším čase, kdy je nutno vyčkat na užití masa v láku. Obvykle to pak vychází ke spotřebě opravdu až na Vánoce, kdy je uzené maso a klobásky čerstvé a hlavně dobře se jí.

Ale součástí zavařování do sklenic je i zava-

řování polévky tzv. prdeláčky. Jsou ale i takoví kabrňáci, kteří pro nadbytek ovoce ze zahrady ještě souběžně pro jinak nezpracovatelné nadbytečné ovoce vaří domácí marmelády a povidla. Obvykle třeba z dýní, ze švestek, z jablek, z hrůšek, z mirabelek, různých druhů angreštů, rybízů, ale také z lesních plodin jako jsou maliny, ostružiny, borůvky atd. Zavařují se do sklenic také houby, ale ty již jistě každý má naložené v láku, nebo naložené v sádle. Tyto zavařeniny a úložky do sklenic se dělají postupně, během roku, jak se houby nasbírají. Jsou pak podle potřeby vždy jako čerstvé. Tím ovšem nezatrucují houby sušené.

Součástí každého takového totálního předvánočního úklidu je i úklid na půdě, ve sklepě, v garáži, na dvoře a na zahradě. I tam se vše přerovná, porovná, občas i něco nepotřebného vyhadzuje (u nás nic). Umývá se a čistí se od nečistoty všechno, co se najde. Doslova, o co se zakopne, i když všichni víme, že každý správný hospodář a hospodynka mají své nářadí – řekněme lépe „vercajk“ zásadně pořádku v čistotě a pořádku. Třeba i poslední hrabě a motyka v kůlně.

Nesmíme zapomenout na naše miláčky a pomocníky v jednom. Jsou to koloběžky, kola, auta, traktory a traktory a třeba i obvykle vozíky. Všechny tyto prostředky dopravy a přepravy jsou nám ku pomoci po celý rok a tak si také zaslouží jednou za rok nějakou pořádnou údržbu, případně nátěr oprýskaného laku, namazání všech kluzných součástí, jako ložisek a podobně. Je nutná kontrola veškeré elektriky, co ve vozidle (traktoru, autu, motorce, kole, vozíku apod.) mám, případně nemrzoucí směsi v chladici, stav pryže a pryžových spojů, také stav pneumatik se nesmí zanedbávat. Je to vše pro naši bezpečnost a pro bezpečnost celé rodiny. Ovšem nesmí to dosáhnout vrcholu v podobě jako u mého dědečka, který v takovémto uklízení zachvatil mazal vorvaním tukem i hodiny kukačky, a to vždy tak důkladně, až jednou po takovémto jeho údržbě dokukaly. Ptal se, co s nimi má jako udělat. Protože mě během jednoho takovéhoho strašlivého domácího předvánočního úklidu neustále peskoval, když jsem správně neudělal to a ono, tak jsem mu hned poradil, aby je dal do krabice a tu krabici aby hodil do kontejneru. Je to jednoduší, než ty kukačky rozdělávat a umývat v technickém benzínu. Kukat že může na záchodě i bez kukaček. Měl jsem tehdy na to uklízení zlost, a tak jsem mu takhle škaredě a hlavně nevlídně odpověděl. Ale to jsem odbočil od problému.

Nutno je také uklidit v místě, kde naši miláčci parkují. A je jedno, jestli je to ve stodole, nebo v kůlně, nebo v garáži, nebo jen tak volně na dvoře. V tom případě je naší svatou povinností je nějak něčím zakrýt a ochránit před nepohodou. Třeba jen ochrannou plachtou. O zakrytí dřeva veškerého jako na topení, tak na stavební potře-

bu zde nemluví, to považují jako samozřejmost, ale i toto zakrytí je třeba zkontrolovat, aby nám do dřeva někde nezatékala voda a nepadal do dřeva třeba sníh. Ono to dřevo potřebuje větrat pořádkem, ale je nutno jej držet vždycky v suchu.

Souběžně se v té samé době předělává úkryt nakoupených dárků tak dlouho, až se některé dárky ztratí a najdou se až napřesrok, v lepším případě se rozbijí, nebo se obdarované osobě ukáží před stanovenou dobou a je po překvapení. V této otázce předělávání úkrytů s dárky pod stromček jsou naprosto nejvynalézavější naše ženy – maminky a babičky.

Když si to všechno uklízení, vaření a dojemně zmatkující domácí pozdvížení představíme, tak je jednomu hned nevlídné. A to ještě tu vřavu vylepšuje svými výkřiky do pléna nic nedělající dědeček, že se jako půjde oběsit. Nikdo mu ovšem nevěnuje žádnou pozornost, jednak nad množstvím šílených domácích pracovních úkolů, které každý právě dělá, ale hlavně proto, že je dědečkovi již 93 roků a pořád je čipera a jen takto upozorňuje na to, že má chuť na něco dobrého a je jedno, jestli je to zrovna pečené cukroví nebo něco ze zabíjačky.

Musíme si uvědomit, že se celým domem line libá vůně něčeho dobrého na zub. Občas se přitom kope do psa a do koček, kteří také loudí něco dobrého k snědku, jako aby nezavazeli pod nohama, řve televize a rádio, jejichž pořadů si ale naprosto nikdo nevnímá a vlastně ani se neví, kdo je pustil. Obvykle souběžně se přijde na to, že zamrzla voda na záchodě a je nutno ji letlampou rozmrazit a přitom se zkoumá, kdo tam nezavřel okénko a byl tam proto průvan a tím pádem, kdo to zamrznutí zavinil. A hned se na záchod dává petrolejová lampa. Ovšem je nutno ji dolít petrolejem – řečeno domácí – někde venku, aby nesmrčel v celém baráku, když se při jeho nalévání do lampy obvykle někdo netrefí přesně do hrdla. Dnes ovšem se na takovýchto místech jako je záchod umístuje infrazářič, nebo ještě lépe radiátor od ústředního topení. Ten je ovšem nutno, jako všechny ostatní radiátory, zase odvědušnit a hlavně do expanzní nádrže nalít vodu s nemrzoucí směsí. Někdo to řeší tak, že do oběhu topení nalije rovnou olej. Ještě větší zábava nastává, když se hned po vymalování čistí kamna v kuchyni, a tím pádem saze v celém komíně. Někdy to dopadne tak, že saze hrknu rovnou do kuchyně – a maluje se znovu.

Ani na situaci okolo chalupy, nebo lépe domu, nelze nechat. Většinou se nutně uklízí sniž, který padá zásadně v době, kdy na něj, nebo spíše na jeho úklid, nemá nikdo čas. Bohužel se uklidit musí, aby nepodmokal barák, aby se dalo chodit po dvoře, aby nezašlahoval mokry rozředlý sníh na dům, když jede okolo někdo, nebo spíše něco, po cestě u domu. A aby se dalo zajít „suchou nohou“ do stodoly, do chlívků, do králikárny a jinam, a navíc třeba aby se dalo zajít se podívat do zahrady a nasypat ptáčkům do krmítka. To samé je s odstraňováním rampouchů. I ty se musejí odstraňovat záhy, aby se nám neurvaly okapy, nebo třeba kus střechy. I to jsem viděl na vlastní oči.

Najednou konec, vše je hotovo, nastává klid a mír. Všichni z domu jsou nějak potichu. Je to jasné, protože jsou všichni doslova fyzicky, ale i psychicky, zcela zničení. Jistě řada z nich přemýšlí, nebo se i těší na příští kolo tohoto úklidového šílenství, které vypukne zase za rok.

Ale někteří z rodiny to vidí i jinak. Někdo přemýšlí o tom, že se v této době přihlásí do nemocnice na nějakou úplné zbytečnou operaci. Někdo zase plánuje odjezd na výzkumnou výpravu na druhý konec světa. Někdo spíše plánuje, jak se někde u nějakých známých zašije, a přitom vypne mobil, vypne rádio a televizi a bude jen tak nečinně ležovat. Všichni jsou ale spokojeni, že je doma hezky, útulno a blaze. Nedovedou si to již bez předvánočního úklidu a předvánočních příprav spojených se zabíjačkou, vařením a pečením a ostatní přípravou jídel na Vánoce ani představit.

A proto „hrrr“ na předvánoční úklid!

Ludvík Vrána

Naši fotbalisté s deseti body na 8. místě

Fotbalisté Sokola Malá Morava za sebou mají podzimní část dalšího ročníku soutěže okresního přeboru III. třídy, skupina A. Zatím se jim příliš nedaří a s dvěma výhrami a 4 remízami se jim podařilo získat 10 bodů, které zatím stačí na 8. místo v tabulce.

Přinášíme vám výsledky posledních dvou utkání Malomoravských spolu tabulkou první části soutěže.

Malá Morava - Bohdík B 5:4 (37 diváků. Branky: Marčan Vladimír 2, Hulín Josef, Mišálko Antonín, Tóth Michal - Kvapilík Michal 3, Brokeš Zdeněk; ŽK: Marčan Vladimír, Tóth Michal, Hulín Josef, Ceh Petr, Kročil Jaroslav - Gronych Pavel, Zapletal David),

Štítý B - Malá Morava 4:2 (80 diváků. Branky: Smrčka Roman 2, Hendrich Marek, Habermann Lubomír - Marčan Vladimír 2).

Tabulka na konci podzimní části

1. Brníčko	9	6	1	2	29:10	19
2. Lesnice B	9	5	2	2	28:15	17
3. Štítý B	9	5	2	2	22:14	17
4. Rovenské	9	4	3	2	24:15	15
5. Hrabová	9	4	1	4	13:24	13
6. Bohdík B	9	3	3	3	22:21	12
7. Jedlí	9	3	2	4	12:12	11
8. Malá Morava	9	2	4	3	20:22	10
9. Ruda B	9	1	4	4	13:22	7
10. Kamenná	9	1	0	8	9:37	3

Zdroj: ČMFS

Hugo Simon - rodák z Křivé Vody

Děkujeme vám, svým čtenářům, nejen za přízeň, ale i za náměty, které nám pro psaní článků dáváte. Pan Josef Pokorný, návštěvník Severomoravské chaty, nás upozornil na jednoho našeho rodáky z Křivé vody. Je jím pan Hugo Simon, o němž zasvěceně vypráví článek v časopise Jezdec.

Hugo Simon se narodil 3. srpna roku 1942 na pomezí olomouckého a pardubického kraje, v maličké vsi Křivá Voda. Ve třech letech byla ale jeho rodina v rámci odsunu německy mluvících obyvatel vystěhována do Německa.

Jakkoliv je dnes tento poválečný krok Československa ze všech stran obrácen a posuzován, pro Hugo Simona to bylo jednoznačně dobře. Místo toho aby pracoval v nějakém socialistickém státním statku, stal se záhy výborným jezdcem. V roce 1972 se jen těsně nedostal do německé reprezentace pro Olympijské hry v Mnichově, a tak se rozpomněl na své rakousko-uherské předky a požádal o rakouské občanství. Vstup do reprezentace Rakouska se mu v Mnichově dokonale vydařil a jen těsně mu unikl individuální bronz (LAVENDEL). Stal se tak okamžitě miláčkem rakouských příznivců jezdeckví a přesto, že žije trvale v Německu, tuto popularitu

nadále rozvíjel a požívá ji dodnes. Svoji první světovou medaili pro Rakousko získal na LAVENDEL v roce 1974, když byl mezi jednotlivci třetí na MS v britském Hicksteadu.

Jeho zásadním koněm se na konci 70. let stal Gladstone, se kterým krácel od úspěchu k úspěchu. Tato dvojice se stala i prvním vítězem Světového poháru ročníku 1979.

Pochopitelně svoji zemi reprezentoval i na dalších Olympijských hrách. V roce 1976 v Montrealu (5. místo - Lavendel), v Los Angeles (The Freak), v Soulu (Gipsy Lady), v Barceloně (Apricot D) a v Aténách (E.T.). Navíc při bojkotu Olympijských her 1980 v Moskvě, vyhrál náhradní jezdecký turnaj, který v termínu Olympijských her uspořádala FEI v Rotterdamu.

Po vítězství ve finále Světového poháru 1979 triumfoval ještě dvakrát v letech 1996 a 1997 (E.T.). Naprostým vrcholem jeho kariéry bylo vítězství při Grosser Preis v Cáchách

v roce 1998, ke kterému získal i prestižní prvenství v seriálu Pulsar Crown, dotované 800 000 USD.

Po skončení fenomenálního E.T. se zdálo, že je kariéra nejoblíbenějšího rakouského jezdce u konce. Jak ale dokládají výsledky sezóny 2013, ani v roce svých 71. narozenin se Hugo Simon soutěžením na mezinárodní scéně nevzdává a na jaře roku 2013 dokonce zvítězil při Grand Prix (145 cm) při CSI v Linzi.

www.jezdec.cz

Kluziště

Na louce před obecním úřadem je opět připraveno kluziště, takže teď už jenom čekáme na celodenní mráz, abychom mohli připravit kvalitní ledovou plochu.

Obec Malá Morava

Vítejte opět ve Vysoké

Naše krásná osada Vysoká s Centrálním náměstím je často navštěvována turisty, jednak pro její polohu, historii (kořeny hudebního skladatele France Schuberta), ale také pro její upravenost. K tomuto přispívají i osadníci svojí činností.

Jedna z mnoha akcí byla úprava jedné z nejhezčích turistických tras, jak pro pěší, tak pro běžkaře.

Trasa vede z Centrálního náměstí po žluté turistické značce, kde se při cestě nachází Ludkova vyhlídka, dále vyhlídka u Studánky 840 m n. m. s přístřeškem Lesů ČR, s výhledy na celý Hrubý Jeseník od Šeráku až po Ztracené skály.

Zde se upustí žlutá turistická značka

a podél lesa se jde asi 500 m lehce šikmo dolů do rohu pastviny, kde se pokračuje po neznámé lesní cestě k bývalému Weisrovu statku, dalšímu orientačnímu bodu. Při cestě se přecházejí tři potůčky, které se roztékaly po cestě a zejména v zimně běžkařům komplikovali chůzi.

Proto byla tato místa před stávající zimou osadníky upravena můstky. Rovněž taky byly vykáceny náletové dřeviny na zbořenisku Weisrova statku pro jeho zachování. Z Weisrova statku se pokračuje okolo myslivecké chaty s rybníčkem na bývalou osadu Cibulku 710 m n. m., odkud se lze po modré turistické značce vrátit na Vysokou. Délka trasy cca 5 km.

Další možnost je pokračovat po louce do kopce kolem Větrovce 786 m, opět s krásnými výhledy na Jeseníky a Staroměstsko. Odtud pak z kopce, kde narazíte na žlutou turistickou značku pokračovat na Vysokou s malou odbočkou k historickému sousoší Krista na hoře Olivetské.

Na Vysoké neminete kapli a končíte na parkovišti Centrálního náměstí.

Výletníkům přejeme pěkné počasí a radost z pohybu.

Mírek a Pepa

Silvestrovská příloha

Po Novém roce v autobusech neusnete

Není to tak dávno, když na Vojtíškov jezdila avie, aby se děti dostaly do školy buď na Malou Moravu nebo do Hanušovic.

Nikoho nenapadlo, že v budoucnu bude jezdit linkový autobus i na Vojtíškov, a to až na horu. Zdejší obyvatelé tak nejsou odřízli od světa, jak to bylo kdysi, když na autobus museli chodit až na hlavní silnici, na zastávku Vojtíškov mlýn.

Teď si mohou zajet do Hanušovic za doktorem, na nákupy nebo mají přípoj do Šumperka autobusem nebo vlakem, protože jim autobus zajíždí na vlakové nádraží.

U této linky je ale nevýhodou pro cestující velká časová náročnost, protože zajíždí do všech vesnic, které na trase do Hanušo-

vic jsou. Například spoj, který odjížděl od hanušovického nádraží v 10.47 hod. dorazil na konečnou zastávku Malá Morava, Vysoký Potok, prodejna až tři minuty po poledni. Celkem autobus ujede 40 km, projede 27 zastávek a dvakrát musí projet území Pardubického kraje!

Společnost ARRIVA-MORAVA, která tuto dotovanou linku provozuje, vylepšuje pro cestující služby.

Letos v říjnu zavedla ve všech vozidlech rozhlas a od ledna zavádí novou službu u takto dlouhých spojů - prodej občerstvení, aby cestující během jízdy neměli hlad a žízeň. Jízdenka u těchto časově dlouhých linek bude sloužit jako slevový kupón na

pivní napoj. Z jídelničky můžeme například jmenovat tyto pokrmy - žebírko pana řidiče, ledvinka paní revizorky apod. K dostání budou i jídla bezmasá.

Silvestrovskou přílohu připravil
Petr Mahel

Moravská filmová společnost brzy uvede v moravských kinech nový moravský film s názvem „Díra u Horní Hedeče“.

Foto Petr Mahel

**DO NOVÉHO ROKU
S ÚSMĚVEM!**